

Hubicki, Włodzimierz / Dobrzycki, Jerzy

Rzekomy autograf Mikołaja Kopernika

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 17/1, 208-209

1972

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wana większość zamieszkuje kraje anglosaskie (Wielka Brytania, USA, Kanada, Australia). W mniejszości reprezentowane były inne kraje, jak np. Francja i Belgia 11 osób, Holandia 6, Włochy 4, Finlandia 2, Szwajcaria, Węgry, Polska i NRF po 1 osobie. Taki skład uczestników znalazł odbicie w zdecydowanej większości referatów dotyczących historii kartografii krajów anglosaskich. Na drugim miejscu reprezentowana była kartografia holenderska, szczególnie zagadnienia związane z działalnością wybitnego jej przedstawiciela W. Blaeu. Jednak oprócz omówień działalności poszczególnych kartografów i ich dzieł przejawiały się problemy metodologiczne badań oraz tendencja do rozszerzania bazy źródłowej historii kartografii, a także problemy techniki i materiału sporządzania ówczesnych map. W fazie końcowej obrad postanowiono następną konferencję odbyć w Polsce w związku z 500 rocznicą urodzin Mikołaja Kopernika.

J. Bb.

Węgry

F. RATZEL, P. VIDAL DE LA BLANCHE I IM WSPÓŁCZEŚNI TEMATEM KOŁOKWIUM W BUDAPESZCIE

Z inicjatywy Międzynarodowej Komisji Historii Myśli Geograficznej odbyło się w Budapeszcie w dniach 8—10 sierpnia 1971 r. kolokwium poświęcone początkom geografii człowieka, zorganizowane w ramach odbywającej się w tym czasie — z inicjatywy Międzynarodowej Unii Geograficznej — Konferencji Regionalnej Krajów Europejskich. W problematyce kolokwium wyróżniają się przede wszystkim trzy grupy zagadnień:

1. Założenia metodologiczne dwóch kierunków geografii człowieka (J. Babicz — Polska);
2. Relacje pomiędzy koncepcjami geograficznymi końca XIX w. a geografiami naszych czasów (M. A. Buttimer — Stany Zjednoczone, W. W. Aninkow — ZSRR);
3. Wpływ Vidal de la Blanche'a i Ratzla na geograficzne szkoły narodowe, m.in. na geografie rumuńską (V. Michâlescu), jugosłowiańską (S. Ilesić), angielską (M. J. Campbell).

Całość początków problematyki geografii człowieka daleka jest od pełnego opracowania i będzie nadal znajdowała się w polu widzenia Komisji. Niemniej jednak Komisja ma zamiar zwrócić uwagę w najbliższym czasie na kształtujące się w tej samej epoce co geografia człowieka, geograficzne szkoły narodowe i charakteryzujące je odrębności.

J. Bb.

ZSRR

RZEKOMY AUTOGRAF MIKOŁAJA KOPERNIKA

W zasobach rękopisów Państwowej Biblioteki im. W. I. Lenina w Moskwie znajduje się zbiór autografów, pochodzących z kolekcji A. S. Norowa (1795—1869)¹. Pozycja 22 tego zbioru określona jest w katalogu jako autograf Mikołaja Kopernika.

¹ Zbiór ten oznaczony jest sygnaturą, Norow 48.

Podczas pobytu na XIII Międzynarodowym Kongresie Historii Nauki w sierpniu 1971 r. mieliśmy możliwość zapoznać się, choć tylko bardzo pobieżnie, z tym rękopisem. Składa się on z dwóch luźnych kart papieru, należących pierwotnie do większej całości, zapisanych obustronnie w języku łacińskim piętnastowiecznym pismem gotyckim. Treścią obu kart są wypisy z różnych źródeł, m.in. z *Traktatu o obu Sarmacjach* Macieja z Miechowa. Jednak już krótkie oględziny pozwalają stanowczo wykluczyć zarówno autorstwo jak i rękę Kopernika.

Dyrekcji Biblioteki pragniemy wyrazić podziękowanie za uprzejme udostępnienie rękopisu. Przy okazji warto zwrócić uwagę historyków na rękopis 68/450 Biblioteki Lenina. Jest to pochodzący z Krakowa astronomiczny kodeks piętnastowieczny, zawierający — według opisu katalogowego — m.in. kanony załmieniowe Dankona, pisane przez Jana z Ludziska, analogicznie do rękopisu 618 Biblioteki Jagiellońskiej.

Włodzimierz Hubicki, Jerzy Dobrzycki

Francja

CZTERNASTE MIĘDZYNARODOWE SEMINARIUM STUDIÓW NAD HUMANIZMEM W EPOCE ODRODZENIA

W dniach 12—24 lipca 1971 r. odbyło się w Tours czternaste międzynarodowe seminarium poświęcone problematyce humanistycznej w epoce odrodzenia, któremu od lat patronuje Ośrodek Badań nad Odrodzeniem (Centre d'Etudes Supérieures de la Renaissance) Uniwersytetu w Tours. Z Polski udział w nim wzięła mgr Jadwiga Kozicka z Pracowni Badań Kopernikańskich Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN.

Tematem tegorocznego seminarium, które zgromadziło wybitnych znawców tej epoki z wielu krajów świata, był humanizm francuski (1480—1540). Podczas piętnastu dni jego trwania wygłoszono 22 — ponad godzinne — referaty oraz kilka komunikatów naukowych.

Referaty te można podzielić na kilka grup. Część z nich naświetlała tło społeczne i polityczne XV i XVI w., niezbędne dla pełnego zrozumienia prądów umysłowych tej epoki, podkreślała wielką rolę drukarstwa w pierwszej fazie humanizmu i wskazywała na rolę takich ośrodków jak dwór królewski i papieski (okres awignoński) wraz z ich kancelariami.

Druga grupa referatów koncentrowała się wokół przodującej roli Paryża XV i XVI stulecia, jako ośrodka studiów międzynarodowych, przyciągającego humanistów z całej Europy (czego nie zmienił fakt wzrostu roli innych ośrodków uniwersyteckich np. Bazylei). Szczególnie silnie uwypuklono rolę drukarstwa paryskiego i prądów naukowych Sorbony.

Tło społeczne i naukowe Francji XV w. posłużyło do pełniejszej prezentacji najwybitniejszych przedstawicieli humanizmu francuskiego takich jak: Lefevre d'Étaples, Symphorien Champier, Francois Rabelais i inni. Liczne referaty poświęcone tym humanistom opierały się na bardzo sumiennej analizie tekstów, uwzględniały najnowsze odkrycia, często nieznanne jeszcze w literaturze naukowej.

Polityka, medycyna, prawo — w których notujemy duże osiągnięcia najwybitniejszych przedstawicieli tego okresu — nie przesłoniły zdobyczy w innych dziedzinach, sylwetek autorów pięknych przekładów, zapomnianych poetów, których tryb życia w zaciszu pracowni naukowych, pozbawiony blasku dworskiego, skazał na niepamięć potomnych (np. Piotr z Lille).